

Rajzolás az okulárnál: papír, ceruza, vörös lámpa

Miért rajzolok fotózás helyett, és hogyan készül egy rajz a látómező-körtől a beszkenelt lapig.

2022. 01. 09. cikk Saját írás 7 perc olvasás

Van fotós felállásom, mégis a rajz a naplóm gerince. A rajzolás rákényszerít, hogy tényleg nézzem az objektumot: negyven percig, elfordított látással, újra és újra visszatérve ugyanarra a halvány foltra. A fotó rögzíti, amit a kamera lát; a rajz azt, amit én láttam, azon az estén, azzal a szemmel. Ez a különbség adja a napló értelmét: hat év után a 2019-es és a 2026-os M42-rajzom egymás mellé téve azt mutatja, mennyit tanult a szemem.

A felszerelés szándékosan egyszerű. Egy rajztábla csipesszel, előre nyomtatott észlelőlapok 10 cm átmérőjű látómező-körrel, amelyet a Letöltések oldalról te is letölthetsz. Három ceruza: HB a csillagokhoz, 2B és 4B a ködösséghez, egy papírcsonk a szatírozáshoz, és egy puha radír a világos részletekhez. A lámpa a legfontosabb: mélyvörös LED, potméterrel a lehető leghalványabbra állítva, mert egyetlen fehér felvillanás húsz perc adaptációt visz el.

A folyamat mindig ugyanaz. Először a fényesebb csillagokat teszem fel, az égtájakat a látómező szélén jelölöm, a nyugati irányt onnan tudom, hogy arrafelé úsznak ki a csillagok, ha nem követek. Utána jön a fő objektum durva alakja, majd a részletek, amelyeket csak elfordított látással látok, ezeket szaggatottan jelölöm. A ködösséget a papírcsonkkal dörzsölöm el, a fényesebb magot rétegezve. Végül dátum, idő, műszer, nagyítás, seeing, átlátszóság a lap aljára; ezek nélkül a rajz csak kép.

Otthon a lapot beszkennelem, negatívba fordítom, hogy fekete égen fehér csillagok legyenek, és enyhén elmosom a ceruzaszemcséket. Ennél többet nem retusálok: ami nem volt a papíron az okulárnál, az nem kerülhet a rajzra utólag. A Képtárban minden rajz mellett ott van az eredeti észlelés naplóbejegyzése, és ha valamit rosszul láttam, azt is meghagyom. A napló akkor őszinte, ha a tévedéseim is benne vannak.

Írta Berényi Tamás, Bőszénfa. Szabadon idézhető a forrás megjelölésével; a rajzok és a mérési adatok az enyémek, a fotók forrását a Képek forrása oldal sorolja fel.